

Štát nezverejňuje presné údaje testov na Covid-19: Aký je skutočný podiel pozitívnych testov?

- CZ24 News | 13. října 2020

SLOVENSKO: Redakcia TV Markíza od 1. októbra nedostala odpovede Úradu verejného zdravotníctva a Ministerstva zdravotníctva, koľko bolo vykonaných opakovaných testov a ako funguje systém pretestovania na Slovensku.

Národné centrum zdravotníckych informácií každý deň zverejňuje aktuálne počty vykonaných testov na COVID-19 aj ich výsledky. Vďaka tomu vieme, koľko pozitívne testovaných ľudí na Slovensku pribudlo a na základe týchto dát Úrad verejného zdravotníctva a vláda prijímajú, resp. uvoľňujú opatrenia.

Jeden údaj však zo štatistík vypadáva: počet opakovaných testov toho istého človeka. Ak bol človek prvýkrát pozitívne otestovaný, je automaticky zaradený do štatistík pozitívnych na COVID-19 a jeho test je zarátaný do počtu vykonaných testov. Následne môže nakazený absolvovať niekoľko ďalších testov.

Ak je opakovane jeho test pozitívny, do štatistík nakazených sa už nezapočíta, no jeho opakovaný test je evidovaný v zozname uskutočnených testov. Koľko týchto opakovane pozitívnych testov máme, nám nevie povedať ani Národné centrum zdravotníckych informácií, ani Ministerstvo zdravotníctva a ani Úrad verejného zdravotníctva.

Prečo to môže byť?

Prirodzene, čím vyšší počet ukončených testov, tým viac zachytených pozitívnych prípadov. Napríklad, dňa 5.10. sme pri počte 3382 testov zachytili 353 pozitívnych prípadov. Dňa 8.10. bolo ukončených už 9518 testov a výsledkom bolo 1037 nakazených.

Ako teda zistiť, že nám rapídne pribúdajú nakazení? Jednoduchým výpočtom: počet pozitívnych testov sa vydělí počtom vykonaných testov a vynásobí číslom 100. Výsledkom je pomer, ktorý jasne

ukáže, či sa nám zvyšuje podiel nakazených v populácii. Týmto percentami často operujú ako minister zdravotníctva, tak premiér. Všíma si ho aj verejnosť.

Podiel pozitívnych testov ku všetkým vykonaným testom (7-dňový priemer). Foto: Ministerstvo zdravotníctva/NCZI

Sedemdnňový podiel pozitívnych testov je pre epidemiológov dôležitý údaj. Ukazuje, ako je vírus rozšírený na území, kde sa testuje a tiež, či je počet testov dostatočný. Podľa WHO má krajina epidémiu pod kontrolou, ak je jej 7-dňový podiel pozitívnych testov do 5 percent. Na Slovensku je aktuálne už nad 10 percent, no v niektorých okresoch na hornej Orave dosahuje aj 50 percent.

Vysoké percento môže ukazovať dve veci: v populácii je vysoký podiel nakazených ľudí, alebo počet testov je nízky na situáciu, v ktorej sa krajina nachádza. Je preto dôležité mať toto číslo čo najpresnejšie.

Slovenský údaj však môže byť skreslený práve spomínanými opakovanými testami jednej pozitívnej osoby. Keďže nevieme presne, aký je počet týchto testov, nevieme ani do akej miery je vyššie spomenutý prepočet relevantný.

Ak by bol počet opakovaných testov minimálny, štatistiky to výrazne neskreslí. No situácia na Slovensku je momentálne taká, že aktívnych prípadov je 13 183 (stav k 9.10.). Ak je človek raz zachytený ako infikovaný, neexistuje povinnosť dať sa pretestovať po uplynutí infekčnej doby, teda zhruba po desiatich dňoch. Rozhoduje o tom len lekár, ktorý sa o vás stará.

V prípade bezpríznakových sú to ich všeobecní lekári. Ak už musí byť človek hospitalizovaný, rozhodujú infektológovia. Neexistuje teda jednotné pravidlo, kedy a či dávať pozitívnych znova na testy. Zvyčajne to závisí od príznakov choroby.

Chaos na inštitúciách

Všetky otázky spojené s testovaním a so štatistikami ohľadom COVID-u má v kompetencii Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI). Tí síce potvrdili, že opakované pozitívne testy sú zarátané v štatistikách, no nevedeli povedať, koľko ich je z celkového počtu vykonaných a ukončených testov.

Ministerstvo zdravotníctva aj Úrad verejného zdravotníctva odkázali, že touto informáciou má disponovať len NCZI. To, že ani NCZI túto informáciu nemá, ich prekvapilo.

Zisťovali sme preto, s akými informáciami pracuje permanentný krízový štáb. Epidemiológovia pracujú s informačným systémom EPIS, kde majú spracované všetky hlásené infekčné ochorenia, dôležité epidemiologické údaje vrátane výsledkov laboratórnych testov. EPIS patrí Úradu verejného zdravotníctva a z ich analýz čerpá aj Ministerstvo zdravotníctva.

Epidemiologička Henrieta Hudečková vysvetľuje, že v tejto databáze sú už očistené dáta. Teda jednotlivé testy sú súčasťou informácií o epidemiologickom a laboratórnom vyšetrení chorého alebo len pozitívne testovaného človeka bez klinických príznakov.

Predpokladá však, že to, čo zverejňuje NCZI denne na webe by malo byť očistené od duplícít. Podstatné podľa Hudečkovej je, že aj keby dáta neboli očistené, nemal by byť medzi očistenými a neočistenými výrazný rozdiel. Aký je tento rozdiel však nevie ani Hudečková, ktorá tiež uviedla, že odpoveď má mať NCZI.

Opakované testy v Česku poriadne zamávali so štatistikami

S rovnakým problémom sa pasovalo aj Česko, ktoré boj s vírusom nezvláda. Ešte v septembri pred tým, než Adam Vojtech odstúpil z postu ministra zdravotníctva, informoval, že medzi testovanými je príliš veľa pozitívnych. Konkrétne, 16. septembra bol tento pomer 11,95 percenta.

Šéf Ústavu zdravotníckych informácií a štatistiky **Ladislav Dušek však ministrove slová ešte spresnil**. Poukázal práve na fakt, že medzi počtami testov sú zarátané aj opakované testy. Dušek zverejnil "očistené" dáta a tie vrhli na situáciu v Česku ešte horší tieň.

V skutočnosti bol v polovici septembra pomer testovaných a nakazených 20,1 percenta, teda takmer dvojnásobný ako uvádzalo ministerstvo. Neznamená to, že podobne veľký rozdiel je aj na Slovensku, no presné číslo nepoznáme. V Česku mali ešte v júli zavedené opatrenie, že človek mohol opustiť karanténu až po absolvovaní covid testu. U nás takáto povinnosť nie je, a preto ani nemusí byť počet opakovaných testov veľmi vysoký.

Dôvod je aj ten, že Slovensko nemá dostatok voľných testov, aby opakovane testovalo nakazených ľudí. U nás nie je povinné mať negatívny test na ukončenie karantény. V prípade pozitívneho testu a bez klinických príznakov je osoba z izolácie uvoľnená desať dní od začiatku posledného stretnutia s úzkym kontaktom.

Redakcia k tejto téme oslovila NCZI prvýkrát 1. októbra, následne sme sa opakovane pýtali aj Úradu verejného zdravotníctva a Ministerstva zdravotníctva. Dodnes sme nedostali odpovede, koľko bolo vykonaných opakovaných testov a ako funguje systém pretestovávania na Slovensku.

Zdroj: <https://www.infovojna.sk>